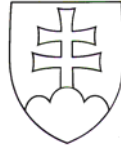

**Najvyšší súd
Slovenskej republiky**

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Zdenky Reisenauerovej v právnej veci navrhovateľky: **O. L.**, nar. X., v obci M., okres O., M., M. štátnej príslušnosti, **za účasti** maloletých: 1/ J. L., nar. X. a 2/ A. L., nar. X., obaja M. štátnej príslušnosti, zastúpení navrhovateľkou, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, B., P.**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-2484-12/PO-Ž -2007 zo dňa 22. februára 2008, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz 30/2008-27 zo dňa 27. mája 2008 takto

r o z h o d o l

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz 30/2008-27 zo dňa 27. mája 2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-2484-12/PO-Ž-2007 zo dňa 22. februára 2008, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona č. 480/2002 Z.z o azyle a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) neudelil

navrhovateľke, jej maloletému synovi a maloletej dcére azyl, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle im neposkytol doplnkovú ochranu a podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle rozhodol, že v ich prípade neexistuje prekážka ich administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov) do Moldavska. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľky a jej maloletých detí nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu, doplnkovej ochrany a pre rozhodnutie o prekážkach vyhostenia do krajiny pôvodu podľa osobitného zákona. Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Stotožnil sa s názorom odporcu, že navrhovateľka v konaní nepreukázala opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Krajský súd poukázal na to, že skutočnosti uvádzané navrhovateľkou v priebehu administratívneho konania a taktiež pred súdom (a to obava pred neznámymi ľuďmi, ktorým dlhovala spolu s manželom peniaze), nasvedčujú iným pohnútkam navrhovateľky v žiadosti o udelenie azylu na území SR, než aké sú dôvody na udelenie azylu v zmysle Ženevskej konvencie a potvrdzujú záver, že v jej prípade nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu podľa § 8, 9, a 10 zákona o azyle.

Za vecne správne považoval krajský súd aj rozhodnutie odporcu o neudelení doplnkovej ochrany, pretože okolnosti uvádzané navrhovateľkou počas konania nemožno hodnotiť ako vážne dôvody pre domnienku, že by navrhovateľke a jej maloletým deťom v prípade ich návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie.

Krajský súd sa napokon stotožnil aj so závermi a zisteniami odporcu o tom, že v prípade navrhovateľky neboli zistené skutočnosti brániace jej návratu do krajiny pôvodu, nakoľko navrhovateľka nemala v krajine pôvodu žiadne problémy, ktoré by mohli navodiť obavu, že by mohla byť prenasledovaná, nebolo proti nej vedené trestné konanie a nebola predmetom záujmu polície alebo armády. Z týchto dôvodov preto podľa krajského súdu

možno predpokladať, že ani po návrate do krajiny pôvodu nebude ohrozený jej život a nehrozí jej mučenie, kruté, neľudské zaobchádzanie alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest. V krajine pôvodu jej nebol uložený trest smrti, nie je predpoklad, že by je takýto trest mohol byť uložený a rovnako nemožno konštatovať, že by bola po jej návrate ohrozená jej sloboda z dôvodov ustanovených v § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom uviedla, že nesúhlasí s tvrdením odporcu, že nespĺňa podmienky pre udelenie azylu. Vyjadrila presvedčenie, že spĺňa podmienky pre udelenie azylu, nakoľko jej manžel bol prenasledovaný zo strany ľudí, ktorí ho chceli zabiť preto, že mali nejaké spory s jeho otcom a ďalší ho chceli zabiť preto, že nebol schopný im vrátiť hneď peniaze, ktoré si od nich požičal. Navrhovateľka uviedla, že sa obávala, že štátne orgány nebudú schopné riešiť ich problémy, resp., že to budú riešiť v prospech ľudí, ktorí by ich podplatili.

Navrhovateľka vyjadrila presvedčenie, že dôvody jej žiadosti zakladajú minimálne dôvod pre udelenie doplnkovej ochrany, nakoľko existuje vážna hrozba reálneho bezprávia. Navrhovateľka napokon odporcovi vyčítala, že nezobral do úvahy aplikáciu ustanovenia § 9 zákona o azyle, nakoľko v Moldavsku nikoho nemá, nemá sa kam vrátiť. Jej návrat by predstavoval psychické utrpenie pre ňu aj pre jej rodinu.

Na základe uvedeného navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21.10. 2008 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 8 ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 20 ods. 4 ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i/, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d/, vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov (účinného do 31.6.2008) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľke a jej maloletým deťom na území SR, o neposkytnutí doplnkovej ochrany a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka ich administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľke na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľky a obsahom správ o krajine pôvodu, (ktoré získal z nasledovných zdrojov: Správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine - 2006 vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA zo dňa 6.3.2007, súhrnná teritoriálna informácia z 31.3.2007 spracovaná a aktualizovaná Zastupiteľským úradom ČR v Kišineve ku dňu 1.10.2007), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na možné riziká návratu navrhovateľky do krajiny pôvodu.

Z obsahu administratívneho spisu (z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 29.11.2007) vyplynulo, že navrhovateľka ako dôvod žiadosti uviedla, že nasledovala svojho manžela, ktorý mal problémy. Po smrti otca jej manžela (v roku 2000 alebo 2002) začali k nim chodiť

rusky hovoriaci ľudia, ktorí hľadali jej svokra, manžel sa im snažil vysvetliť, že jeho otec zomrel. Títo ľudia manžela zbili. Preto sa rozhodli odísť z krajiny pôvodu. Požičali si 3000 USD od ľudí, ktorí chceli tieto peniaze o o týždeň naspäť. Z tejto sumy však veľa utratili a nedokázali ich vrátiť. Preto požiadali o neskorší termín vrátenia peňazí, manžela však tento človek zbil a požadoval vrátenie peňazí. Navrhovateľka uviedla, že má obavu o celú rodinu, pretože nedokážu dlh vrátiť.

Odporca v rozhodnutí poukázal na to, že predchádzajúce konanie o udelenie azylu sa skončilo potvrdzujúcim rozhodnutím (keď Najvyšší súd SR spis. zn. 3SžoKS 97/2005 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k 7Saz 30/2004-104), odporcu o neudelení azylu navrhovateľke a jej maloletému synovi ako aj rozhodnutie, že sa na nich nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Moldavska.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odporca venoval náležitú pozornosť rozporom vo výpovediach navrhovateľky a tieto podrobne popísal. Je nesporné, že pre účely posúdenia žiadosti navrhovateľky o azyl bolo potrebné vychádzať najmä z obsahu zápisnice o výsluchu navrhovateľky zo dňa 29.11.2007, odporca však nepochybil, keď pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia odporcu, sa zameril na rozpornosť údajov uvedených navrhovateľkou počas predchádzajúceho administratívneho konania, ktoré ani podľa odvolacieho súdu nebolo možné považovať za zanedbateľné, (ktoré napokon navrhovateľka sama priznala, keď uviedla, že v predchádzajúcom konaní nehovorila pravdu, najmä o smrti svokra a podpálení ich domu), pretože tieto vytvárajú celkový obraz o dôveryhodnosti navrhovateľky.

Odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľky existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody

pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľky, pre ktoré žiadala udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a navrhovateľke a jej maloletým deťom azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľke bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľka požiadala o udelenie azylu z dôvodu prenasledovania jej manžela zo strany neznámych (rusky hovoriacich) ľudí, ktorí hľadali otca jej manžela a zo strany osôb, ktorým spolu s manželom dlžili peniaze.

Nad rámec vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že za prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je nutné považovať len také ohrozenie života či slobody, ktoré je trpené, podporované či prevádzané štátnou mocou, pričom problémy so súkromnými osobami nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu, pokiaľ politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi.

Táto skutočnosť nebola v konaní o udelenie azylu vyvrátená, preto i za predpokladu, že tvrdenia navrhovateľky o strachu z ľudí, ktorým dlžili peniaze, resp. strachu z neznámych ľudí, ktorí sa im vyhrážali by boli pravdivé, neboli odvolacie námietky navrhovateľky dôvodné, pretože navrhovateľka nepreukázala, že verejná moc v krajine pôvodu ako celok jej odoprela poskytnúť ochranu pred prípadnými útokmi uvedených súkromných osôb.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľka nenaplnila podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil, pretože dané problémy s neznámymi ľuďmi, resp. s osobami, ktorým dlžili peniaze nebolo možné pričítať verejnej moci v krajine pôvodu.

Navrhovateľka v odvolaní proti rozsudku namietala, že odporca sa nedostatočne zaoberal možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov.

Odvolací súd považuje za dôležité k tejto námietke uviesť nasledovné. Zákon o azyle výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle. Keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, ktorý nie je preskúmateľný súdom, námietka navrhovateľky, že správny orgán sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov nezaoberal neobstojí.

Rovnako sa stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého odporca správne rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrany, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci nebolo ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f/ zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odporca správne vyhodnotil neexistenciu prekážok jej administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov a s poukazom na správnosť tohto výroku, preto krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu za zákonné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považoval odvolacie námietky navrhovateľky za nedôvodné.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že rozhodnutie odporcu bolo v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak ho potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľky nevyhovel a napadnutý rozsudok podľa § 219 OSP v spojení s § 246c OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľke, ktorá nemala úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 21. októbra 2008

Za správnosť vyhotovenia: Ľubica Kavivanovová

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu